

A HTMT HÍREI

Kutatás és tervezés a határon túli magyar nyelvi kutatóhálózat (Termini) két évtizedes gyakorlatában

2021-ben húszéves évfordulója van annak, hogy az MTA kezdeményezésére magyar nyelvi kutatóállomások alakultak a határon túli kisebbségi régiókban, amelyek azután hálózattá szerveződtek, és Termini néven intézményesültek. Ezeknek a kutatóállomásoknak a tevékenysége az első fázisban arra irányult, hogy a tudomány eszközeivel és módszereivel kutassák, elemezzék és leírják a kétnyelvűséghez kapcsolódó nyelvi jelenségeket és folyamatokat. Ennek alapján vált lehetővé a nyelvi tervezés és a hosszabb távú nyelvstratégia kidolgozása, a részvétel a közvetlen nyelvalakításban. A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából tervezett konferencián az egyes kutatóállomások egy-egy képviselője tart előadást a régió aktuális nyelvi helyzetéről, az ehhez kapcsolódó kutatásokról és eredményekről. [...] A rendezvény helyszíne és időpontja: Az MTA Székházának Felolvasó terme. 2021. november 18. 09.00-13.00 óra között...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

MTNE 2021 Konferencia: Népzene Erdélyben

A Népzene Erdélyben című konferenciára az EME 1. szakosztályának, az Erdélyi Zenetudományi Munkaközösségnek és a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Református Tanárképző és Zeneművészeti Karának szervezésében kerül sor a Magyar Tudomány Napja Erdélyben Zenetudományi szekciójának keretében. A rendezvényen a hazai etnomuzikológia legújabb eredményeit mutatják be a szakma helyi képviselői. A kutatástörténeti adalékok, gyűjtések, gyűjtők, friss kiadványok ismertetése révén az esemény az erdélyi népzene tudomány meghatározó személyisége, a 70 éves Pávai István előtt tiszteleg. [...] Időpont: 2021. november 18., 15.00 óra...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk >](#)

Átadták a KAB 2021. évi díjait

A Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából szervezett konferencia keretében 2021. november 11-én átadták a Kolozsvári Akadémiai Bizottság 2021. évi tudományos díjait. A KAB elnöksége a következő erdélyi szakembereknek ítélte oda a díjakat: A Tudomány Erdélyi Mestere Díj Pozsony Ferenc néprajzkutatónak a tudományos képzésben és a kutatásban kifejtett tevékenysége elismeréseként. A Tudományos Kiválóság Díjja Sándor Zsolt közgazdásznak, Fiala Kutatói Díj Bencze László Csaba kémikusnak fiatal erdélyi kutatóként a természettudományok, míg András Orsolya bölcsésznek fiatal erdélyi kutatóként a társadalomtudományok területén elért kivételes tudományos eredményéért, Fiala Tanári Díj Nagy Anna magyartanárnak kivételes tanári és szaktudományos eredményei elismeréseként...” Forrás: Kab.ro: [teljes cikk >](#)

UKRAJNA/KÁRPÁTALJA

Felmérés: Kárpátalján elfogadóbbak a kisebbségekkel szemben

A Demokratikus Kezdeményezések elnevezésű alapítvány közvélemény-kutatása szerint a Kárpátalján élők a többi ukrain megyéhez képest pozitívabban viszonyulnak a régióban élő nemzeti kisebbségek jelentős részéhez. A felmérés eredményeit Andrij Szuharin, az alapítvány vezető elemzője ismertette a Re:Open Zakarpattia elnevezésű kárpátaljai fórum egyik panelbeszélgetésén. [...] Ha Kijevben Kárpátaljáról beszélnek, akkor az sajnálatos módon többnyire negatív kontextusban történik. Az esetek nagy részében szeparatizmust emlegetnek a régióval kapcsolatban, amit itt nehéz tetten érni. Csempészettel is gyakran azonosítják a megyét – állítja Andrij Szuharin, aki szerint Kárpátalja az ukrán társadalom számára kevésbé ismert régió. [...] A közvélemény-kutatás adatai szerint a kárpátaljai lakosságot leginkább gazdasági problémák foglalkoztatják: munkanélküliség, vállalkozások bezárása (55,8%), bűnözés (44%), hivatali korrupció (41,2%). [...] Ugyanakkor kritikus ellentétéről – ami veszélyt jelent a demokráciára – nem lehet beszélni a régióban...” Forrás: Kiszó.net: [teljes cikk >](#)

Átadták a Szikura József botanikus kert főépületét Nagyberegen

Idén november 12-én újabb létesítménnyel gazdagodott Kárpátalja: átadták a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola idén tízéves Fodor István Kutatóközpontjának, valamint a főiskola Biológia és Kémia Tanszékének a használatára a Szikura Józsefről, a főiskola egykori rektoráról elnevezett botanikus kert főépületét Nagyberegen. Az épületet Orosz Ildikó, a Rákóczi Főiskola elnöke,

Csernicskó István rektor, Kohut Attila rektorhelyettes és Rezes Károly, a Beregszászi Járási Tanács elnöke az avatást jelző szalag átvágásával adta át, Marosi István főiskolai görögkatolikus lelkész pedig megszentelte azt. [...] A Szikura József Botanikus Kert magbankként és kutatóhelyként fog funkcionálni, hasznos botanikai terepgyakorlati helyszín is lesz a főiskolai diákok számára, de kellemes közösségi térként is fog szolgálni...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Interjú: Molnár D. István, a földtudományok művelője

Molnár D. István a Rákóczi Főiskola Földtudományi és Turizmus Tanszékének munkatársa, az MTA külső köztestületének tagja. Vallja: az élet minden területén meg kell találni a megfelelő egyensúlyt. [...] Nagydobronyban születtem, [...] érettségi után felvételiztem a beregszászi főiskolára, ahol akkor még a Nyíregyházi Főiskola kihelyezett képzésére lehetett jelentkezni. A földrajz nem is volt kérdés, azonban akkoriban még szakpárok voltak, a földrajz pedig angollal volt párosítva. [...] A diploma megszerzése után pedig többen is lehetőséget kaptunk arra, hogy az intézményben maradhatunk tanársegédként, amennyiben tanulmányainkat tovább folytatjuk, hogy megszerezhessük a doktori fokozatunkat. Kezdetben a Limes Társadalomkutató Intézetben dolgoztam. Idővel az intézet kettévált: a Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpontra és Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpontra. [...] A tanítás mellett kutatói munkát is végez. Sajnos még mindig a 2001-es népszámlálási adatokra támaszkodhatunk, de reményeink szerint hamarosan lesz egy újabb népszámlálás, amely frissíti a meglévő információt...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Lelki Egészség Napja a Rákóczi-főiskolán

A Kárpátaljai Magyar Mentálhigiénés Társaság és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Pedagógia és Pszichológia Tanszék közös szervezésében november 10-én immár negyedik alkalommal kerülhetett megrendezésre a Lelki Egészség Napja program. Az alkalmon fotókiállítás, lelki műhelyek, pszichológiai tréningek, négyérvék színház és lelkigondozás, filmklub, kézművesműhely, sport, valamint feldolgozással egybekötött színházi felolvasó előadás és ifjúsági istentisztelet várta az érdeklődőket...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Ortutay Zsuzsa-emléktáblát avattak Szabolcsbákán

Halálának hatodik évfordulóján Szabolcsbákán felavatták vitéz Ortutay Zsuzsa szobrász, keramikus és éremművész emléktábláját. A beregszászi születésű művész élete utolsó 14 évében ebben a szabolcsi faluban élt és alkotott. Emléktáblája, amelynek bronz domborművét Román János Pál fiatal ungvári szobrász készítette, még tavaly ilyenkor felkerült a faluház homlokzatára, de a karantén miatt hivatalos felavatására akkor nem kerülhetett sor. [...] Az emléktáblát dr. Seszták Miklós, Somogyi László és Dalmay Árpád leplezte le, majd a jelenlévők elhelyezték az emlékezés és hála koszorúit...” Forrás: Karpatinfo.net: [teljes cikk >](#)

Könyvajánló: Koponyámban gyertya

Koponyámban gyertya. 100 vers (1969-2019). A kárpátaljai „kis hazá”-ban, Tiszaújlakon, 1951-ben született Vári Fábián László, az MTA külső köztestületének tagjának ötvenesztendei munkásságából kiválogatott száz verse lírájának kristályszerű összegzéseként vall a történelemről, a nemzetéről, önmagáról. Műveit olvasva a honfoglaló, a tájon elsőként széttekintő harcosok, a török elől menekülő, majd Rákóczi seregébe álló magyarok, ruszinok, vérző fejű kurucok, a sztálini munkatáborokba, a jeltelen jeges földbe száműzöttek arca ragyog föl. S mögöttük a mindezt bemérni, értelmezni és láttatni akaró költő történelmet átvilágító tekintete...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

ROMÁNIA/ERDÉLY

Statisztika: Több mint 1100 oktatási intézményben egyetlen beoltott alkalmazott sincs

Az oktatási minisztérium szombaton publikussá tette azt a listát, amelyben az ország összes iskoláját és óvodáját feltüntetik, mellettük pedig a beoltott munkaközösség arányát is. Ennek az újításnak megfelelően az oktatási minisztérium egy teljesen új adatbázist készített, ahonnan kiderült: több mint 1100 intézményben egyetlen egy alkalmazott sincs beoltva. A jó hír az, hogy valamivel magasabb az aránya azoknak a tanintézményeknek, ahol 100%-os az immunizálási arány, szám szerint 2 300 darab...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

Visszakapta a református egyház a nagyenyedi Bethlen-kastélyt

Az Erdélyi Református Egyházkerület honlapjának hétfői tájékoztatása szerint az illetékes restitúciós bizottság a visszaigénylés után tizenöt évvel döntött az egyház javára. A nagyenyedi vár északi falánál álló Történelmi Múzeum egykor fejedelmi kastély volt, majd

a kollégium tulajdonába került, és az intézmény használta. Az ingatlant 1948-ban államosították, utána alakították történelmi múzeummá. Az egyházkerület régóta nem kapott vissza jelentősebb épületet, így a Bethlen-kastély restitúciója pozitív előrelépés az utóbbi évek stagnálásában...” Forrás: Kronikaonline.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: 5-600 eladott példány igazi sikernek számít egy erdélyi könyvnél

Bár a 2020-ban a marosvásárhelyi könyvvásár pandémia okán bevezetett online közvetítéseit több tízezer nézték, az eladási számok nem tükrözik ezt az érdeklődést, derült ki a Mentor Könyvek Kiadó csütörtök délutáni beszélgetésén. [...] Sanyarú a könyvkiadók sorsa, ezért a szerzők is, akiknek a munkája és tehetsége nem nyeri el a méltó elismerést, mondta Káli Király István, aki a Romániai Magyar Könyves Céh elnöke és a Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár társszervezője. „Ma az erdélyi írók közül senki nem engedheti meg magának, hogy kizárólag az irodalomból éljen meg. Káli Király István szerint az erdélyi szerzőkkel kapcsolatos másik „óriási bökkenő”, hogy bár magyar szerzőként az összmagyar nyelvterület lehetne az célközönségük, ez a befogadás mégis ritkán történik meg. [...] Mint a beszélgetésből kiderült, a kiadók úgy tartják, hogy a 2000-2500 példányban eladható könyvek önfenntartóak, bár valójában ez az eladott példányszám csak a költségeket fedezi, a szerző honoráriumát nem. [...] Káli Király István egyébként elemzést is közölt a marosvásárhelyi könyvvásár honlapján az erdélyi kiadók helyzetéről...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Kutatás: Úttörő módszer révén nyert igazolást az agyi hálózatok fontossága az alkoholfüggőség kialakulásában

A BBTE Fizika Karának két munkatársa, dr. Ercsey-Ravasz Mária, az MTA külső köztestületének tagja és dr. Molnár Botond nagyszabású nemzetközi kutatásba kapcsolódott be, melynek keretében azt vizsgálták, hogy különböző jutalomtípusok az agy jutalmazási rendszerének mely területein kódolják az emlékeket. A kutatócsoport innovatív, gráfelméleti módszerek segítségével bizonyította, hogy noha a kábítószeres és a szokványos jutalmak látszólag hasonló mennyiségű neuronra fejtik ki hatásukat, összetettebb a helyzet aszerint, hogy az agy mely területeit aktiválják. A kutatás a Horizon 2020 program, ezen belül a SyBill-AA projekt keretében valósult meg. [...] Szokásaink, sőt függőségeink kialakulásáért az úgynevezett jel-rutin-jutalom hurok felel. Ha például a stressz a jel, akkor az alkoholbevitel lehet a rutin, s az annak nyomán fellépő ellazulás a jutalom. Ez egy ciklikusan ismétlődő agyi folyamat, amely arra irányul, hogy szokások, azaz automatizmusok kialakítása révén agyunk kevesebb energiát fogyasszon. Idővel a hurok egyre jobban rögzül, egyre automatikusabban működik. [...] A kutatás során 28 hím Wistar patkányt idomítottak arra, hogy bizonyos inger hatására felváltva szacharint vagy alkoholt adagoljanak maguknak. Ezt több körben megismételték, majd az állatok agyát szelvényekre bontva megvizsgálták, hogy az idegsejtek szintjén milyen aktivációs mintázatok azonosíthatók...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

100 éves a Romániai Magyar Dalosszövetség

Napra pontosan száz évvel ezelőtt, 1921. november 13-án hozták létre Brassóban a Romániai Magyar Dalosszövetséget – mondta Tóth-Guttman Emese, a Romániai Magyar Dalosszövetség (RMD) jelenlegi elnöke, a szövetség centenáriumi ünnepségén. A megalakulásra emlékezve a civil szervezet szombat délelőtt emléktáblát avatott a kolozsvári Református Kollégium udvarán. [...] A kollégium dísztermében megtartott közgyűlésen Tóth-Guttman Emese RMD-elnök visszaemlékezett az RMD százéves történelmére, köztük az 1990 utáni újraindításra is...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Értékes adalékokkal bővült a Szent Mihály-templom építéstörténete

Építéstörténeti szempontból értékes, a múlt világa iránt érdeklődők számára izgalmas adalékokat tárt fel újabban a Szent Mihály-plébániatemplom felújítása alkalmával végzett régészeti kutatás. Az újabban felszínre bukkant látványos lelet egy 14. századi oltárasztal az északi mellékszentélyben, amelynek részben a felépítménye, s lépcsőfoka is megmaradt. Ebben a térrészben egy igényesen épített középkori sírt, és egy 15. századi, nagy méretű, faragott sírkövet is találtak. A kő érdekessége, hogy a rajta ábrázolt címerelemek – a kereszt, a csillag – és az S T monogram még két, dokumentált címerábrázoláson láthatóak. A címer birtokosa tehető ember, a templom támogatója lehetett, de kiléte sajnos még nem ismert – mondta lapunknak Lupescu Radu művészettörténész, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem oktatója, aki a régészeti felügyeletért felelős Erdélyi Nemzeti Történelmi Múzeummal együttműködésben dolgozik a feltáráson...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés Andrásfalvy Bertalan néprajzkutatóval

A kilencvenéves Andrásfalvy Bertalan néprajzkutatóval erdélyi gyökerekről, emlékekről, hagyatékról beszélgettünk. [...] De miért vette fel valaki az ötvenes évek első felének Magyarországon egyetemi tanulmányi szakként a román nyelvet? [...] Nem zavarta az Erdély magyar identitását is kétségbe vonó, akkoriban a kommunista internacionalizmus által is „bebetonozott” román történelemelmélet? – Az előadásokon kétségtelenül hangzottak el furcsa dolgok is, hiszen az ötvenes évek elején valóban kritikátlanul igyekeztek átadni az egyetemen a román történelemfelfogást. Nem is bírtam sokáig, egy Vánca Vilmos nevű hétfalusi csángó származású, Brassóban érettségizett kollégámmal már az első tanév harmadik-negyedik hetében felálltunk, tisztelettel meghajoltunk I. Tóth Zoltán, az ELTE Történettudományi Karának dékánja előtt – az ötvenhatos forradalom mártírja ő, ma szobra

áll az Akadémia előterében –, és azt mondtuk: professzor úr, mi azt tanuljuk, amit a románok hisznek, viszont az igazságot szeretnénk tudni...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: A sólyomkővári szlovák sziget

A Szilágy és Bihar megye határán fekvő település a községközpontja annak a kompakt szlovák “szigetnek”, amely 23 kilométeres sávban húzódik a Réz-hegység egyik völgyében, és amelynek etnikai homogenitását semmi sem törte meg az elmúlt három évszázad során. “Egyszerre szerencsénk és szerencsétlenségünk ez az elzártság” – mondja Albert Augustin plébános, aki nemcsak szlovákul és románul beszél, hanem magyarul mutatja be nekünk a település múltját és jelenét. A szlovák anyanyelvű plébános a gyulafehérvári papneveldeben tanult meg magyarul, és azóta is őrzi a nyelvet. “Itt mindenki szlovák, mindössze négy román és két magyar anyanyelvű polgára van a községnek. Ezzel együtt fogyunk, a fiatalok többsége ugyanis elmegy dolgozni, elsősorban Szlovákiába, Csehországba és Ausztriába, de Magyarországra is, s közülük sokan ott is ragadnak, s szlovák állampolgárságot vesznek fel” - osztotta meg velünk a gondokat a település polgármestere, Lasak Benedek, aki 150-200 családra, azaz 1200 személyre taksálja azt a lélekszámot, amelynek tíz év múlva is ez a völgy jelenti az otthonát...” Forrás: Transindex.ro: [teljes cikk >](#)

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Politikum: Mennyibe kerültünk a magyar adófizetőknek?

A magyar kormány évek óta bőségesen támogatja a határon túli magyar régiókat, szervezeteket, a dotációk rendszere azonban rendkívül átláthatatlan. [...] A magyar kormány által adott támogatások sokszor hiánypótlóak és gyakran a szlovákiai magyar intézményrendszer pusztá fennmaradásához is elengedhetetlenek. Az azonban, hogy összességében mennyi forrás áramlik Budapestről, milyen formában, milyen döntések nyomán és kritériumok mentén érkeznek az adóforintok Dél-Szlovákiába, rendkívül áttekinthetetlen és csak a sajtó által végzett feltáró munkából lehet képet kapni arról, mekkora összegekről van szó, illetve mire költik azokat. [...] A magyar állami nemzetpolitika legerősebb lába a Bethlen Gábor Alap (BGA). A 2020-as költségvetése 140 milliárd forint (383 millió euró) volt. Ez rekordösszeget jelent az alap fennállása óta [...] A magyar kormány idén március 31-én döntött arról, hogy elindítja a Magyar Templom-felújítási Programot. [...] Szlovákia területén ugyancsak jelentős támogatási programokat valósít meg a Rákóczi Szövetség, amely más határon túli régiókban, de Magyarországon is tevékeny... [...] A határon túlra áramló magyar közpénzek másik kategóriáját jelentik a gazdaságélénkítő támogatások...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Veszélyben a szlovákiai egyetemek autonómiája?

Markáns véleményt fogalmazott meg a nyitrai Filozófus Konstantin Egyetem rektora Libor Vozár néhány hete a hallgatónak írt nyílt levelében, a nyitrai egyetem szenátusa pedig elutasította a törvénytervezetet. Az év elején a minisztérium törvénytervezetet terjesztett elő, amit a Szlovák Rektori Konferencia és a Felsőoktatási Tanács egyaránt elutasított és a Selye János Egyetem Akadémiai Szenátusa is tiltakozott. A legfőbb érvük az volt, hogy a tervezet beleavatkozna az egyetemek intézményi autonómiájába és perifériára szorítaná az egyetemek akadémiai önkormányzati elveit. Erre az elutasításra a minisztérium visszahőkölt és egy munkacsoportot hozott létre a tervezet módosítására. [...] ...” Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Interjú: Sándor Anna, nyelvész

A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének Felvidéki Magyar Pedagógus díját idén Sándor Anna (1951) nyelvész, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének nyugalmazott egyetemi docense, az MTA külső köztestületének tagja kapta. [...] Most, hogy tavaly megjelent a Tóth Katalinnal közösen jegyzett „Nyitragerecenséri tájszótár”, rádöbentem, mennyire színes tájszavakban a Zoborvidék. Például a ribizlinek még olyan megnevezése is van, hogy „tengeri szőlő”. Úgy tűnik, hogy mindegyik faluban egyformán beszélnek, de ha egy kicsit mélyebbre ásunk, akkor láthatjuk a különbségeket. Nagyon kifejezőek továbbá az ételnevek. Ez nagyon jó vitatémát ad a falubelieknek, mert mindenki úgy gondolja, hogy a saját nyelvjárása a helyes. [...] Magyar részről a közízlés gyakran alsóbbrendűnek tartja a nyelvjárásokat az irodalmi nyelvhez képest. Gyakran panaszkodtak a Pátria rádió újságírói, hogy nagyon okos emberek nem akartak nyilatkozni, mert úgy tartják, hogy „csúnyán” beszélnek. Ez legtöbbször a palóc nyelvjárásra vonatkozik, mert leginkább azok vannak stigmatizálva. [...] A szlovákiai magyar oktatási rendszerben kellene-e szélesebb teret adni a dialektusoknak? Ezt nyugodtan meg lehetne lépni, mert az, hogy most több év alatt csak egy alkalommal foglalkoznak vele, az nem elég. [...] Ha a szlovákiai magyar közbeszédben felmerül a diszkrimináció, az etnikai és „szlovákos” színezetet kap, ám az eddigi példák arra is utalnak, hogy a magyar etnikumon belül is megvan ez a jelenség...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Kerekasztal beszélgetés a magyar nyelv veszélyeztetettsége témában a Kazinczy Napokon

November 11-én kezdődött az 53. Kazinczy Napok a kassai Márai Stúdióban, a Csemadok Kassai Választmánya szervezésében. [...] Hanesz Angelika elnök megnyitója után egy kerekasztal-beszélgetés zajlott, melynek témája a magyar nyelv veszélyeztetettsége volt. Ezt Duncsák Mária, nyugalmazott tanár vezette. Bevezetőként elmondta, anyanyelvünk legősbibb kincsünk,

nemzeti identitásunk része, melyre kedvezőtlen hatást gyakorol a globalizáció és a technika fejlődése. Ebben a helyzetben mi az egyszerű halandó teendője? Beszélgetőtársaival erre a kérdésre kereste a választ. [...] Mielőtt a jelenlévők belefogtak volna a kérdés taglalásába, Pustay János nyelvész, egyetemi tanár foglalta össze ezzel kapcsolatos véleményét: [...] A másik ilyen veszélyforrás – Pustay szerint – az okostelefon. Nem folyik érdemi kommunikáció. Előre gyártott elemekkel, ikonokkal válaszolgatunk...”
Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Nagy érdeklődés fogadta Dráfi Emese első könyvét

A Csemadok Komáromi Alapszervezete székházában november 12-én nagy érdeklődést kiváltó rendezvényre került sor, amelyen Dráfi Emese – Lányregény felnőtteknek – című könyvét mutatták be. Az elsőkötetes szerzővel Póda Erzsébet újságíró beszélgetett, aki a regény íróját bátor, céltudatos személyként mutatta be, és kérdéseivel rávilágított a mű megszületési folyamatára, valamint mondanivalójának lényegére. [...] A Lányregény felnőtteknek – című könyv fő témája a szerelem, ami évezredek óta végigkíséri az emberiség sorsát, nyomot hagyva minden egyén életében, és megmutatkozva valamennyi művészeti ágban, a festészetben, a szobrászatban, a zenében, az irodalomban. A történetek az online ismerkedés, vagyis az internetes társkeresés világába vonják be az olvasót, rámutatva annak előnyeire és buktatóira...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Magyar szerző kapta a legjobb szlovákiai mesekönyv díját

A Pozsonyi Kifli Polgári Társulás sorozata, a Pozsonyi mesék a városhoz kötődő művészek, tudósok életét mutatja be a kicsik nyelvén, félig igaz, félig kitalált történetekbe ágyazva. Ebben a sorozatban jelent meg a Rómer, a mesék megmentője című kötet, melynek szerzője Szalay Zoltán. A könyv a minap rangos elismerésben részesült. A szakemberek minden évszakban véleményezik a hazai gyerekkönyv-termést, és mivel Szalay Zoltán kötetének szlovák verziója (Jitka Rožňová fordításában) tavaly ősszel jelent meg, a 2020 ősze kategóriába került, 26 további kiadvánnyal együtt. [...] A zsűriben két szervezet képviselői kaptak helyet. Az egyik a BIBIANA Nemzetközi Gyermekművészeti Ház, a másik az IBBY szlovákiai szekciója (International Board on Books for Young People, azaz a Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa. A kiadók által a versenybe nevezett kiadványokat háromtagú irodalmi és háromtagú képzőművészeti bizottság bírálta el, a 2020 ősze kategóriában négy győztest hirdettek...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Helytörténeti kisfilmek szólnak a jelenben élő múltról Dunaszerdahelyen

A várostörténettel foglalkozó Biró Márton Társulás gondozza azt a kisfilm-sorozatot, amelyben Dunaszerdahely emlékhelyeit, jelentősebb épületeit kívánják röviden, tematikusan bemutatni. A célcsoportok között a fiatalok mellett a Dunaszerdahely története iránt érdeklődő helyi lakosokat, de az idelátogatókat is meg kívánják szólítani...” Forrás: Dunaszerdahelyi.sk: [teljes cikk >](#)

100 éve született Arató Endre történész

Arató Endre elsősorban Kelet-Közép Európa 19. századi történetével, azon belül is a nemzeti és nemzetiségi mozgalmak párhuzamos, egymást metsző fejlődési útjaival foglalkozott, s írta meg ma is haszonnal forgatható könyveit. [...] 1921. november 8-án, zsidó családba született Budapesten. Életének első bő két évtizedét viszont már Komáromban töltötte. [...] Gyakran írják róla, hogy előbb a 20-as és a 30-as évek csehszlovákiai magyar kisebbségi világa, majd a zsidóüldözések döntően hatottak látásmódjára és témakezelésére. Szász Zoltán történész – aki lapunk kérésére értékelte Arató pályafutását – is úgy látja, hogy ez a mozzanat kulcsfontosságú volt. [...] Interjú Miskolczy Ambrus történésszel Arató Endréről. Hogyan emlékszik Arató oktatói és kutatói személyiségére? [...] Milyen utat járt be az aratói életmű az elmúlt bő 40 évben az ön olvasatában? Melyek azok a vezérfonalai, amelyek végezt ma is érdemes elövenni a könyveit? Írásai nélkülözhetetlenek voltak. Ne feledjük, miközben a polgári tudománnyal való szakítást vallotta, a korábbi nemzetiség-történeti hagyományt élte. Ilyen a folytonosság és a megszakítotttság dialektikája. Hiszen életműve abba a vonulatba illeszkedik, melyet Szekfű Gyula neve is fémjelez...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk >](#)

SZERBIA/VAJDASÁG

Muzslyán megtartották a magyar szórvány napjának központi ünnepségét

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség a Magyar Nemzeti Tanáccsal közösen szervezte meg. A bánáti Muzslya adott ma otthont a Magyar Szórvány Napja vajdasági központi ünnepségének, melyet a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség, a Magyar Nemzeti Tanáccsal közösen hatodik ízben szervezett meg. A Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület színháztermében Muzslya, Pancsova, Székelykeve, Szilágyi, Kúla, Nagyikinda, Szávaszentdemeter és Törökbecse népdalkörei, táncgyűjtései, hangszeres-énekes együttesei, szólistái és szavalói mutatkoztak be...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Konferencia a jogállamiságról

A jogállamiságról cseréltek véleményt a résztvevők a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság konferenciáján Újvidéken. A tanácskozáson neves vajdasági és magyarországi kutatók vettek részt. [...] Az Európai Unió a tagállamoktól egyre több hatáskört vonna meg, gyakorlatilag a jogállamisággal fenyegetőzik, mutatott rá Prugberger Tamás, a Magyar Tudományos Akadémia doktora. [...] Szalma József, a Vajdasági Magyar Tudományos Társaság elnöke, az MTA külső köztestületének tagja: A jogállamiság, az egy olyan követelmény, amely mindenkit érdekel és mindenkinek az érdekében van...” Forrás: Rtv.rs: [teljes cikk >](#)

Az Aranka-menti értékfeltáró kutatás zárókonferenciáját tartották meg Törökkanizsán

Az értékfeltáró kutatást Észak-Bánát több településén megszervezték. A kutatáshoz a szabadkai MTTK, valamint a Szegedi Tudományegyetem hallgatói és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársai is csatlakoztak. [...] A kutatás alatt összegyűjtött anyag a Banaticum, illetve a Vajdasági Magyar Értéktár honlapján lesz elérhető...” Forrás: Pannonrtv.com: [teljes cikk >](#)

Múzeummá alakítottak Belgrádban egy világháborús osztrák-magyar hajót

Az első világháborút lezáró compiegne-i fegyverszünet aláírásának évfordulóján, csütörtökön megnyílt a nagyközönség előtt a múzeummá alakított Bodrog nevű osztrák-magyar monitorhajó, amelynek belgrádi ágyúlovéseivel kezdődött el hivatalosan az első világháború 1914. július 28-án. A Belgrád mellett sokáig veszteglő hadihajó állapota az elmúlt száz évben nagyon leromlott, sokáig kavicsszállító uszályként használták a Száva folyón. A hajót 2005-ben részleges örökségvédelem alá helyezték, és ezzel megmentették attól, hogy a bontóba kerüljön, a felújítására azonban csak 2013-ban hoztak létre munkacsoportot. A munkát a vajdasági Apatinban végezték el. [...] A szerb hadsereg elkobozta, átnevezte, és Sava (Száva) néven saját szolgálatába állította, így a második világháborúban és azt követően a jugoszláv hadsereg hajójaként működött 1962-es “nyugdíjazásáig...” Forrás: Delhir.info: [teljes cikk >](#)

Interjú: Hász Róbert író, a Herceg János Irodalmi Díj idei díjazottja

Hász Róbert József Attila-díjas író Doroszlón született, jelenleg Szegeden él és dolgozik, a Tiszatáj folyóirat főszerkesztője, Fábian Marcell pandúrdetektív legújabb kalandjait írja aktívan, hiszen hamarosan megjelenik a harmadik kötet. És a közelmúltban vette át Zomborban a Herceg János Irodalmi Díjat. [...] Mindenekelőtt arra volnék kíváncsi, hogy ha Herceg János nevét hallja, akkor mi az első, ami eszébe jut? — Az, hogy egyszer régen néhány hónapig postás voltam a szülőfalumban, mert az aktuális postásunk katona lett, és jártam be János bácsihoz. Szerencsére ismerhettem személyesen, mindennap bementem az öregúrhoz, megismerkedtünk, beszélgettünk ... [...] Úgy kerültem Szegedre, mint a legtöbb kortársam. A '90-es évek eleje egy zavaros világ volt, s a generációm javarésze, mely külföldre ment, nem úgy indult meg, hogy ő most ott kezd egy új életet, hanem csak ideiglenesen. Én is úgy jöttem át, hogy a kis bőröndöm mindig be volt csomagolva, hogy nemsokára indulok haza...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Interjú: Benedek Miklós, az idei Bazsalikom Műfordító Díj díjazottja

A Szenteleky Napok Tanácsa által felkért bírálóbizottság, az idén Benedek Miklós költőnek, a Magyarszo újságírójának és szerkesztőjének ítélte oda a Bazsalikom Műfordító Díjat. Benedek Miklósnak eddig három önálló verseskötete jelent meg, a Nem indul hajó, a Mintha emberekből állna és a Miközben halkan. A költőt viszont ugyanakkor a műfordítás is érdekelte. Ennek eredményeképp, a Forum Könyvkiadó Intézet tavaly kiadta a Mindennapi pusztaság című kötetét, amely Zvonko Karanović verseiből tartalmaz egy válogatást. [...] Mikor kezdte el fordítással foglalkozni? Az első fordításaim 2014-ben készültek...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

AUSZTRIA

Közgyűlést tartott a Közép-burgenlandi Magyar Kultúregyesület

Nyelvtanfolyamot és nyári tábort is szervez a jövőben a Közép-burgenlandi Magyar Kultúregyesület, hangzott el a felsőpulyai székhelyű szervezet szombati közgyűlésén. A Krail vendéglőben 35 egyesületi tag volt jelen. [...] Kántor Christian a Közép-burgenlandi Magyar Kultúregyesület elnöke rádióknak adott interjújában elmondta...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Konferencia a magyar nyelv oktatásáért

Az anyanyelvi oktatás fontosságáról, annak a diaszpórában alkalmazható módszereiről és a kisebbségi nyelv presztízséről is szó volt azon a hétfévén Innsbruckban megtartott konferencián, amelyet a Salzburgi Magyar Egyesület az Innsbrucki Egyetemmel és

Magyarország Innsbrucki Főkonzulátusával közösen szervezett. Kotalácsi Mikóczy Ilona a Salzburgi Magyar Egyesület vezetője a konferenciáról: [...] A többi között Malzer-Papp Emese, az Innsbrucki Egyetem, Anglisztika Intézetének oktatója pedig előadást tartott: A kétnyelvűség, és soknyelvűség aktuális kérdései az oktatásban címmel. Szintén meghívott előadóként jelen volt Dr. Juhász Valéria, a Szegedi Tudományegyetem...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: 50 éves az Őrség naptár

Az 1972-es évre adták ki az elsőt, idén pedig már az ötvenedik falinaptárát készítette el az Ausztriai Magyar Szervezetek Központi Szövetsége. A szerkesztők az Őrség lapjain keresztül így most egyfajta időutazásra invitálnak minden olvasót, különösképpen a burgenlandiakat, akik idén emlékeznek a tartomány 100 éves megalakulására. A naptár címlapján Felsőőr mezőváros (1841) pecsétje látható, majd a háromnyelvű naptár Deák Ernőnek, a naptár szerkesztőjének bevezetőjét követően Hollós Józsefnek, az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetségének egyben a Magyar Népcsoport Tanács elnökének szavai olvashatóak. Deák Ernő szerkesztő, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság tagja az 50. Őrség naptárról:...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Beszámoló: Koncert Pilinszky János születésének 100. évfordulójára

A bécsi Collegium Hungaricum volt egy szombat esti koncert házigazdája: FÉNYÚT - Pilinszky János megzenésített meséi alapján. A Collegium Pazmaneum és a Collegium Hungaricum összefogásában a meghívottak a nagy előadóteremben mutatták be a két magyar intézet együttes közönségének előadásukat, amely egyúttal annak ősbemutatója is volt. A mesemondó színész Újhelyi Kinga; énekestársa Fehérvári Lilla, zenész társaik Ágoston Béla, Pusker János és a hangszerelésért is felelős Dargó Gergely; az animáció pedig Szabó Nyulász Melinda, Szarvas Ildikó és munkatársai kiváló munkájának bizonyítéka. A november 13-i művészi est élményt nyújtó koncertje négy mesére épült, a költő négy „gyermekirodalmi” alkotására...” Forrás: Beccsinaplo.eu: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

A Magyarul a Muravidéken program mérlege 2021/2022-ben

A Magyarul a Muravidéken programra 2021/2022-ben összesen 73 ösztöndíjkérelem érkezett be, ezekből az eddig beküldött adatok alapján egy minősült érvénytelennek. A tervek szerint legkésőbb november végéig kiküldik az ösztöndíjszerződéseket. Az adatokat részletezve kiderül, hogy a 73 ösztöndíjkérelemből 53 az általános iskolások korcsoportjából érkezett, mégpedig az 1. Sz Lendvai KÁI-ból 29, a Göntérházi KÁI-ból 9, a Dobronaki KÁI-ból 5, míg a Pártosfalvi KÁI-ból 10. A középiskolás korcsoportból 19 diák adta be a kérvényt. [...] Összehasonlításképpen a magyar mint anyanyelv tanulását ösztönző „Magyarul a Muravidéken” támogatási program pályázati kiírására tavaly 82 pályázó jelentkezett...” Forrás: Nepujsg.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: Gönczi Tízpróba vetélkedő

Gönczi Tízpróba elnevezéssel általános iskolai végzős tanulóknak szervezett játékos vetélkedőt a Lenti Gönczi Ferenc Gimnázium. A névadóról szóló és egyéb, ügyességet is kívánó feladatokról Dányi József kérdezte a szervezőket...” Forrás: Rtvsllo.si: [teljes cikk >](#)

Lendváról indult a Héttorony Fesztivál

Tíz éve halt meg Makovecz Imre világhírű építész, tíz éve rendezik meg a határokon átívelő Héttorony Fesztivált. A mester tiszteletére szervezett idei eseménysorozat Lendváról indult, az általa tervezett lendvai Színház- és Hangversenyteremben kiállítás és nagykoncert várta az érdeklődőket. [...] A lendvai kiállítás címe – „... és ami megtörténhetett volna” – mindent elmond. Érdekes ugyanis szembesülni azzal, hogy ilyen nagy építészek is sokszor csak a fióknak dolgoznak. Építészektől nap mint nap halljuk, hogy egy dolog a megépült épület, a másik pedig az, hogyan veszhet el az építészet értéke a különböző szabályozások, a megbízók, illetve a pénz miatt...” Forrás: Nepujsg.net: [teljes cikk >](#)

A Muravidék a Magyarság Háza programjaiban

Pisnjak Attila művészettörténész „Aquila Jánostól Makovecz Imréig” című előadásában a muravidéki művészet rövid történetét mutatta be a budapesti Magyarság Háza Szabadegyetem programja keretében. Az előadás október 28-án volt a Bánffy Központban. Pisnjak Attila közel egyórás előadása a Lendva-vidék, illetve a tágabb Muravidék kulturális, örökségvédelmi és művészeti értékeire összpontosított. [...] Pisnjak Attila előadása mellett több muravidéki vonatkozású téma is már bemutatásra került a Magyarság Háza programjain belül. Augustus 2-án a Magyarság Háza Konyha című sorozata keretében bemutatták a „vindushus” elkészítését, az ezzel kapcsolatos régi szokásokat felelevenítő kisfilmet, amelyet a lendvai Horvat Tibor konyhájában vetítettek. Szintén augusztusban mutatták be a Göntér Endre festőművészről szóló kisfilmet, és pedig a Magyarság Háza Galéria című sorozata keretében. Október 21-én a Magyarság Háza Szabadegyetem-sorozata keretében pedig Halász Albert, a Lendvai Könyvtár és

Kulturális Központ igazgatója, az MTA külső köztestületének tagja „A 150 éves lendvai könyvtár és olvasóegylet története” címmel tartott előadást a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtárban...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

Emlékművet avattak az Isonzónál elesett magyar katonák emlékére Szlovéniában

Benkő Tibor honvédelmi miniszter és Matej Tonin szlovén védelmi miniszter közösen avatták fel az Isonzó mentén dúló harcokban olyan fontos Nova Goricában (németül Görz) a hősi halált halt magyarok mementőjeként állított első világháborús emlékhelyet, amelynek megvalósítását szakmailag a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum koordinálta. [...] Az Osztrák-Magyar Monarchia több mint 550 ezer katonát veszített 1915 és 1917 között, az Isonzó folyó mentén zajlott csatákban...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: 1921 novemberében 27 település visszaadását javasolták

A magyar–jugoszláv határmegállapító bizottságnak a Mura menti térségre vonatkozó munkája 1921 novemberében a végéhez érkezett, és a testület fontos határozatokat fogadott el. Eldőlt, hogy a jugoszláv biztos, Čolak-Antić ezredes által tett javaslatot, Őrihodos (ma: Hodos) és Domaföld (ma Kapornak része) cseréjét Lendvaújfalu településsel (ma Tornyiszentmiklós része) a magyar kormány nem fogadta el, azzal érvelve, hogy az említett két település birtoka „sem stratégiai, sem egyéb tekintetben semmiképp sem kárpótolna Lendvaújfalu elvesztéséért”. Több helyen történt kisebb, főképpen „kataszteri” jellegű korrekció a békeszerződésben megjelölt ideiglenes határvonalat illetően; az állami hovatartozás tekintetében megváltozott területeket november folyamán ki kellett volna üríteni...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

Kötetbemutató: Újabb kiadvány foglalkozik a nyugat-szlavóniai magyarok két világháború közötti helyzetével

Az eszéki Bölcsészettudományi Egyetem történelem tanszéke és a Zrínyi Magyar Kultúrkör szervezésében kedden került sor A nyugat-szlavóniai magyarok a két világháború között című kiadvány bemutatására. A bölcsészettudományi kar dísztermében a szerzők: Nyári Denisz, Hegedűs Karolina, Slađana Josipović Batorek, valamint Domagoj Tomas, a tanszék oktatói ismertették a 2020-ban megjelent, kétnyelvű kötetet. Egy történelmi forrásdokumentumon alapszik, melyre dr. Nyári Denisz, az eszéki egyetem docense doktori disszertációjával kapcsolatos kutatómunkája során bukkant a budapesti Országos Széchényi Könyvtár kéziratárában. A szlavóniai magyarságról szóló irodalom igencsak hiányos, ezért minden, ezzel a témával foglalkozó anyag megjelentetése nagy jelentőségű. Éppen ezért nagyon örültem, amikor rábukkantam a kéziraatra, mely 1941-ben készült a nyugat-szlavóniai magyarokról. mondta dr. Nyári Denisz, a könyv szerzője...” Forrás: Kepesujstag.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Középiskolások számára indult drogprevenációs konferenciasorozat Eszéken

A Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központ a pécsi Tehetség-Vár Társadalomtudományi Egyesülettel partnerségben, drogprevenációs konferenciát szervezett Eszéken általános és középiskolás korú diákok számára. A projekt célja, hogy a kábítószerrel kapcsolatban átfogó információt biztosítson, segítse a felnőtt társadalmat abban, hogy a fiatalok szerfogyasztással kapcsolatos kérdéseire hiteles és pontos választ adjon, valamint korszerű, a téma minden területére kiterjedő információt nyújtson a szerfogyasztás szempontjából érintett célcsoportnak...” Forrás: Kepesujstag.com: [teljes cikk >](#)